

**Tomaž Zobec*,
Marjeta Kovač****

Organizacija in spletne predstavitve zimskih šol v naravi v Podravski statistični regiji

Izvleček

Namen raziskave je bil analizirati organizacijo izvedbe zimskih šol v naravi (ZŠvN) in kakovost njihovih predstavitev na svetovnem spletu. Izmed vseh osnovnih šol iz Podravske statistične regije ($N = 78$) smo v vzorec vključili tiste šole ($N = 53$; 67,9 %), ki so imele na svojih spletnih straneh podatke o izvedbi ZŠvN. Pri organizaciji izvedbe nas je zanimalo naslednje: razred, ki se je udeležil ZŠvN, trajanje ZŠvN, kraj izvedbe in način bivanja ter športne in druge vsebine. Spletne predstavitve smo ocenili na tristopenjski lestvici in jim glede na kakovost, ki so jo do- ločali sporočilnost in koristnost informacij za starše ter opremljenost spletne predstavitve s slikovnim gradivom, dodelili ocene pomanjkljiva, dobra in odlična predstavitev. Podatke smo analizirali še glede na velikost in lokacijo šole.

Ugotovili smo, da se ZŠvN enakomerno udeležijo učenci 5., 6. in 7. razreda, ZŠvN najpogosteje trajajo pet dni, večina šol pa ponudi predvsem alpsko smučanje, med drugimi vsebinami pa prevladuje ples. Večina spletnih predstavitev je bila ocenjena z oceno dobro, na njihovo kako- vost pa vplivata tako velikost šole kot njena lokacija.

Predstavljen model zbiranja podatkov omogoča, da se v prihodnje izdela poročilni sistem, s katerim bi lahko enostavno pridobili informacije o izvedbi različnih šolskih dejavnosti. Smisel- no bi bilo narediti analizo izvedb ZŠvN za celotno Slovenijo, saj imajo regije različne pogoje za izvedbo zimskih dejavnosti. Spodbuditi pa je treba tudi šole, da predstavijo svoje delo javnosti na bolj informativen in zanimiv način.

Gljučne besede: osnovna šola, zimska šola v naravi, alpsko smučanje, spletna predstavitev.

Organisation and web presentation of winter school in nature at primary schools from Podravska region

Abstract

The purpose of this study was to analyze information about organization of the implemented winter schools in nature among primary schools in Podravska region and the quality of their web presentations.

We included all of the 78 primary schools from Podravska region in our research and analyzed 53 schools (67.9 %), which had information about their winter schools in nature presented on their web sites. We searched for information about participated grades, duration, places they went, sport and other activities. We also checked if web presentation included pictures, useful information for parents, author and date of publication. Web presentations were evaluated on three level quality scale (not appropriate, good and excellent).

We found out that winter schools in nature were evenly distributed between 5th, 6th and 7th grades. Most winter schools in nature lasted five days and alpine skiing was leading sport activity. The majority of schools web presentations were evaluated by score "good presentation". We also found out that the quality of web presentation was correlated with school's size and their location.

Research was based on one region in Republic of Slovenia, but offers a model for monitoring of realization of different school activities. Schools in different Slovenian regions have different conditions for organization of winter schools in nature therefore we suggest that the realization of winter school in nature should be analyzed for all regions in Slovenia. The schools should be encouraged to present their activities to public in more informative and interesting way.

Key words: primary school, winter school in nature, alpine skiing, web presentation.

* OŠ Olge Meglič, Ptuj

** Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, Ljubljana

■ Uvod

Idejo o izvedbi nekaterih šolskih vsebin v naravnem okolju poznamo že več kot stoletje (Kovač in Jurak, 2012). V Sloveniji so se pojavile prve šole v naravi (ŠvN) s športnimi vsebinami v šestdesetih letih dvajsetega stoletja (Kristan, 1998) po zgledu dobrih praks iz Francije, Škotske, Anglije in Švedske (Kovač in Jurak, 2012). ŠvN predstavlja posebno vzgojno-izobraževalno obliko, kjer obvezen pouk poteka vsaj tri dni zunaj kraja šolanja (Šola v naravi za devetletno osnovno šolo, koncept, 2001). Od leta 2011 je ŠvN del obveznega osnovnošolskega programa, za učence, ki se ŠvN ne udeležijo, pa mora osnovna šola v tem času organizirati primerljive dejavnosti (Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli, 2011, člen 39.a). ŠvN se financira iz dveh virov. Prvi, ki ga določa 81. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (2007), je iz državnega proračuna. Drugi del zagotovijo starši, kar je določeno v 83. členu istega zakona.

Kovač in Jurak (2012) navajata, da je temeljni namen ŠvN prek medpredmetnih povezav spoznati vlogo športnih dejavnosti na vsaj dveh ravneh: na osebni ravni učenec spozna fiziološke odzive organizma na napor pri različnih dejavnostih in se seznani s preživetjem v naravi, na družbeni ravni pa gre predvsem za spoznavanje učencev z varovanjem okolja in spoznavanjem naravne ter kulturne dediščine. Šole lahko ponudijo vsebinsko različne ŠvN, kot so naravoslovne, športne, družboslovne (Šola v naravi za devetletno osnovno šolo, koncept, 2001). Znotraj športnega področja osnovnošolski Učni načrt za športno vzgojo navaja: »ŠvN z vsebinami plavanja poteka v 4. razredu, namenjena je predvsem plavalnemu opismenjevanju in spoznavanju plavanja. V 5. ali 6. razredu šole ponudijo ŠvN s smučanjem, tekoma na smučeh in drugimi zimskimi športi« (Kovač idr., 2011, str. 47). Prav plavanje in smučanje sta najpogostejši vsebini v športno usmerjeni ŠvN (Analiza ŠvN za koledarsko leto, 2014). Pod najširši pojem smučanje spadajo alpsko smučanje, deskanje na snegu, telemark, prosti slog, tek na smučeh in smučarski skoki (Lešnik in Žvan, 2007). Smučanju se v t. i. ZŠvN pridružujejo tudi druge vsebine, ki so povezane z zimskim okoljem, kot so zimski pohodi, sankanje, drsanje, igre na snegu, izdelovanje igljev in seznanjanje učencev z značilnostmi ter morebitnimi nevarnostmi, s katerimi se lahko srečajo v zimski naravi (Kovač in Jurak, 2012).

Za učitelje se ŠvN začne že pred začetkom šolskega leta z uvrstitvijo programa v letni delovni načrt šole, zaključí pa se s poročilom, ki je del poročila o uresničitvi letnega delovnega načrta (Kovač in Jurak, 2012). Kristan (1998) posebej izpostavlja seznanitev staršev in drugih učiteljev z delom in življenjem v ŠvN in spodbudo učencev, ki se bodo šole odpravili v ŠvN, in njihovih staršev za vključitev otroka v takšno obliko vzgojno-izobraževalnega dela.

Velik del informiranja se je v današnjem času preselil na svetovni splet. Zakon o osnovni šoli (1996, 32. člen) navaja, da morajo osnovne šole na spletnih straneh predstaviti podatke o šoli, značilnosti programa šole, organizacijo dela šole v skladu z letnim delovnim načrtom, pravice in dolžnosti učencev, vsebino vzgojnega načrta, hišni red in druge podatke. Tako bi morale šole na spletnih straneh predstaviti tudi ŠvN, saj je del obveznega programa.

Pri objavah na spletnih straneh morajo šole spoštovati nekatera varnostna priporočila. Na spletni strani safe.si so v prispevku »Kako oblikovati šolsko spletno stran?« (2017) objavljeni nekateri napotki za oblikovanje spletnih strani šole. Poudarjajo, da je treba biti pozoren na fotografije, na katerih so učenci, saj je pred objavo slik na spletu treba pridobiti pisno dovoljenje staršev. Priporočajo, da se otroke predstavi le z imeni, ne pa s priimki. Na spletni strani naj ne bi bilo osebnih elektronskih naslovov zaposlenih ali učencev. Preveriti je treba vsa besedila, katerih avtorji so učenci. Šole morajo biti pozorne na razkrivanje osebnih informacij in na kršitve avtorskih pravic. Priporočajo, da šola imenuje odgovorno osebo za prej naštetih učencev pa poduči o varni rabi spleta.

Podrobnejših statističnih analiz, kako šole izpeljujejo ZŠvN, v dostopni literaturi nismo zasledili. Na spletnih straneh pristojnega ministrstva sta objavljeni le zelo skromni analizi ŠvN za koledarski leti 2005 (Analiza šole v naravi v letu 2005, 2006) in 2014 (Analiza ŠvN za koledarsko leto, 2014), ki vključujeta nekatere podatke o vsebinsko različnih ŠvN, podrobnejše podatke pa imamo le o plavalnih ŠvN (Drevenšek, 2018). Zato smo s pomočjo javno dostopnih spletnih predstavitev šol analizirali izvedene ZŠvN v eni od slovenskih statističnih regij z dveh vidikov: organizacijskega (razred, v katerem šole ponudijo ZŠvN, trajanje ZŠvN, kraj izvedbe in način bivanja ter oddaljenost kraja izvedbe od šole, cena, dejavnosti, tako športne kot druge, ki jih

poleg smučanja šole ponudijo učencem) in informativnega (način predstavitve ŠvN na spletu, narava informacij, vključenost slikovnega gradiva, datum objave in avtor prispevka, kakovost predstavitve). Pri tem so nas zanimale tudi nekatere razlike glede na velikost in lokacijo šole.

Analizirali smo ZŠvN enem šolskem letu (2016/17), zaradi vzpostavitve modela za beleženje podatkov in obsežnosti iskanja pa smo se odločili le za eno regijo. Izbrali smo Podravske statistične regije, ki se nahaja na severovzhodu Slovenije. Njena prednost je, da imajo šole zaradi bližine pohorskih smučišč dobre pogoje za izvedbo ZŠvN, hkrati pa ima smučanje v tem okolju dolgoletno tradicijo (Mencinger, 2017), slabost pa, da je regija po ekonomski moči pod slovenskim povprečjem, saj je bil leta 2016 bruto družbeni proizvod na prebivalca peti najnižji v Sloveniji (Podravska regija, 2019). Finančni prispevki staršev so za ZŠvN namreč najvišji izmed vseh vsebinsko različnih ŠvN (Analiza šole v naravi v letu 2005, 2006), to pa vpliva na udeležbo otrok v plačljivih dejavnostih (Kodrnja, 2018).

■ Metode dela

Preizkušanci

V raziskavo smo vključili vse osnovne šole Podravske statistične regije, analizirali pa smo le šole, ki so izvedle ZŠvN in izvedbo predstavile na svojih spletnih straneh. Šole smo nato razvrstili glede na njihovo lokacijo in velikost po naslednjih merilih:

Merila za določitev lokacije šole:

Mestna šola – kraj, v katerem se nahaja šola, je opredeljen kot mesto.

Primestna šola – kraj, v katerem se nahaja šola, je od mesta oddaljen manj kot 12 km.

Vaška šola – kraj, v katerem se nahaja šola, je od mesta oddaljen več kot 12 km.

Merila za določitev velikosti šole:

Velika šola – več kot 400 učencev.

Srednje velika šola – 250 – 400 učencev.

Majhna šola – manj kot 250 učencev.

Pripomočki

Pri zbiranju podatkov smo uporabili opazovalno metodo. V posebno preglednico smo zabeležili naslednje podatke: lokacija

šole; velikost šole (število učencev na šoli; število oddelkov; število podružnic); projekti, v katerih šola sodeluje in so povezani s športom oz. zdravjem (Zdrav življenjski slog, Eko šola in Zdrava šola); razred, v katerem so se učenci udeležili ZŠvN; cena ZŠvN; športne vsebine; druge vsebine; trajanje ZŠvN; kraj izvedbe; oddaljenost kraja izvedbe od šole; bivanje v ZŠvN (hotel, počitniški dom, dom Centra šolskih in občinskih dejavnosti (ČŠOD) ...); način predstavitev na spletu; koristnost informacij v spletni predstavitvi; slikovno gradivo; datum objave spletne predstavitve in avtor spletne predstavitve.

Nato smo kakovost spletnih predstavitev ZŠvN ocenili na tristopenjski lestvici:

- Odlična predstavitev – bogata predstavitev dejavnosti (športnih in drugih), koristne informacije za starše (datum, ura prihoda, odhoda, telefonska številka vodje ...); veliko slikovnega gradiva.
- Dobra predstavitev – predstavitev dejavnosti, a predvsem manj pomembnih; nekaj slikovnega gradiva, ki je manj kakovostno.
- Pomanjkljiva predstavitev – skromna predstavitev dejavnosti, nepomembne informacije ali pa jih ni, brez slikovnega gradiva.

Postopek

Šole, ki so v Podravske statistični regiji, smo dobili iz seznama slovenskih osnovnih šol, ki je javno dostopen na spletni strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (Seznam osnovnih šol, 2017). Nadaljevali smo s pregledom njihovih uradnih spletnih strani, tako da smo izdelali poseben model beleženja podatkov o ZŠvN, izvedenih v šolskem letu 2016/17. Nekatere podatke smo pridobili tudi s Facebook strani šol. S pregledom spletnih strani smo začeli 3. 4. 2017, saj smo predvidevali, da so do tega datuma šole že izvedle ZŠvN. Manjkajoče podatke za določitev velikosti šole (število učencev na šoli) smo pridobili prek elektronske pošte oziroma s telefonskim klicem. Pri določitvi lokacije šole in njene oddaljenosti od kraja izvedbe smo uporabili aplikacijo Google Zemljevidi. Pridobljene podatke smo obdelali s programoma Microsoft Excel 2016 in IBM SPSS Statistics 22.

Rezultati in razprava

Predstavitev šol in pridobitev podatkov

Od 78 osnovnih šol iz Podravske statistične regije je na svojih uradnih spletnih straneh predstavilo ZŠvN nekaj več kot dve tretjini šol ($N = 53$, 67,9 %). V nadaljevanju je naš vzorec vključeval le šole, ki so imele predstavitev. Ker mora šola javno predstaviti svoje delovanje, lahko sklepamo, da je toliko šol izvedlo ZŠvN, kar je manj, kot navedeno poročilo pristojnega ministrstva za leto 2014, ko je ZŠvN izvedlo 74,2 % slovenskih osnovnih šol (Analiza ŠVN za koledarsko leto, 2014). Sklepamo, da je vzrok za manjši delež predvsem slabša ekonomska moč regije. Od vseh v vzorec vključenih šol jih je bilo 19 (36 %) iz vaškega okolja. Prav toliko je bilo mestnih šol, najmanj pa je bilo primestnih šol ($N = 15$; 28 %). Največ šol ($N = 23$; 44 %) je bilo srednje velikih, deleža velikih in majhnih šol pa sta bila enaka ($N = 15$; 28 %). Večina šol ($N = 49$; 92,4 %) je predstavila ZŠvN le na svojih uradnih spletnih straneh, tri šole (5,7 %) pa so poleg tega za predstavitev uporabile tudi svojo Facebook stran; tako so poskrbele, da je objava dosegla večje število bralcev. Ena šola (1,9 %) je za predstavitev izbrala le Facebook stran šole.

Nekateri podatki o izvedbi ZŠvN

Največ šol je izvedlo ZŠvN v 5. ($N = 15$; 28,3 %), nato v 6. ($N = 14$; 26,4 %) oziroma 7. razredu ($N = 13$; 24,5 %), kar kaže, da le nekaj več kot polovica šol upošteva Učni načrt za športno vzgojo v osnovni šoli (Kovač idr., 2011), ki navaja, da je priporočljiva izvedba ZŠvN v 5. ali 6. razredu. Izstopa petina šol, ki so jo izvedle v 7. razredu. Ugotovili smo, da priporočila glede razreda izvedbe (5. in 6. razred) najbolj upoštevajo vaške šole ($N = 13$; 68,4 %), med mestnimi ($N = 9$; 47,3 %) in primestnimi šolami ($N = 7$; 46,7 %) pa manj kot polovica, glede na velikost šole pa majhne šole ($N = 13$; 86,7 %), v bistveno manjši meri pa velike ($N = 6$; 40 %) in srednje velike šole ($N = 9$; 39,1 %). Srednje velike šole so imele največji razpon, saj so ZŠvN izvedle vse od 2. do 8. razreda.

Večina šol je ZŠvN izvedla v petih dneh ($N = 32$; 60,4 %). Nekatere šole so izvedle le 3- oziroma 4-dnevne ZŠvN ($N = 7$; 9,5 %), kar 15 šol (28,3 %) pa tega podatka ni navedlo. Ena od šol se je odločila, da bo ZŠvN trajala 7 dni. Izvedba v petih dneh je skladna s priporočili koncepta ŠVN (Šola v naravi za devetletno osnovno šolo, koncept, 2001).

Kar 8 šol (15,1 %) se je odločilo, da bo ZŠvN v opazovanem šolskem letu izvedlo na pohorskem smučišču Trije Kralji. Sledijo Rogla, Kope in Areško Pohorje; na vsaki od teh lokacij je ZŠvN izvedlo po šest šol. Dve šoli sta se odločili za izpeljavo ZŠvN v sosednji Avstriji.

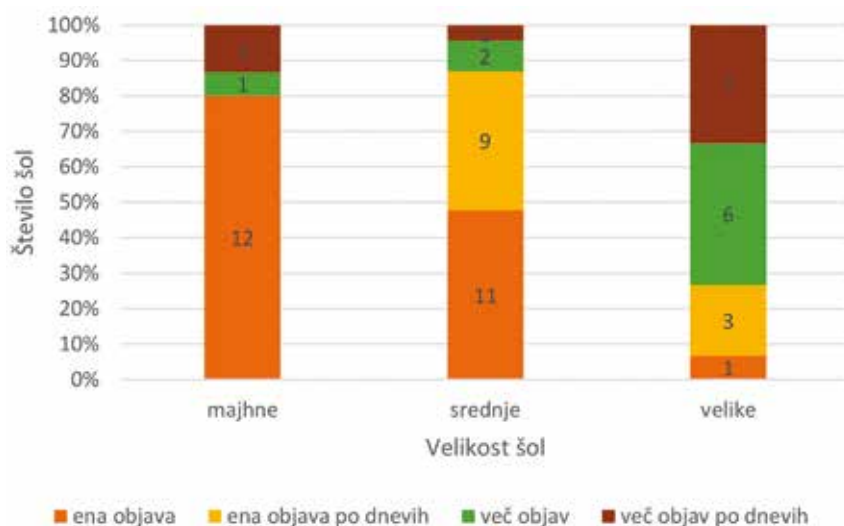
Če združimo pohorska smučišča (Trije Kralji, Mariborsko Pohorje, Areško Pohorje, Kope, Rogla, Ribnica na Pohorju), vidimo, da se je za izvedbo ZŠvN na njih odločilo kar 36 osnovnih šol (67,9 %), kar je razumljivo, saj je Pohorje s svojimi številnimi smučarskimi središči najbližje šolam v tej statistični regiji. Izračun oddaljenosti izbranega kraja izvedbe ZŠvN od lokacije šole kaže, da šole Podravske regije izbirajo lokacije, ki so v povprečju oddaljene od šole 83,6 kilometrov, mediana pa je 60,6 kilometrov. Največja razdalja je znašala celo 250 kilometrov, najmanjša pa 5 kilometrov. V povprečju so se odpravile najdlje (101,92 km) srednje velike šole, pri velikih šolah je ta razdalja občutno krajša (57,05 km), majhne šole pa so se najbolj približale povprečju (81,97 km). Glede na lokacijo šole so se v povprečju odpravile najdlje vaške šole (93,24 km), sledile so primestne šole (87,32 km), najbližje pa so se v povprečju odpravili učenci mestnih šol (70,34 km).

Šole v ZŠvN ponujajo različne zimske športe. Največ, kar 42 (79,2 %) šol, je v ZŠvN izvedlo alpsko smučanje. Sledita tek na smučeh in zimski pohod, za katera se je odločilo 13 šol (24,5 %). Deskanje na snegu so v ZŠvN ponudile le tri šole (5,7 %). Pogosto pa učenci spoznajo več dejavnosti hkrati, npr. alpsko smučanje in zimski pohod ali tek na smučeh in zimski pohod ali pa imajo učenci možnost izbire med alpskim smučanjem in tekom na smučeh. Med drugimi vsebinami, ki so namenjene predvsem večernim dejavnostim, prevladujejo ples ($N = 20$; 37,7 %) in družabne igre ($N = 15$; 28,3 %), le 7 (13,2 %) šol pa je imelo predavanja.

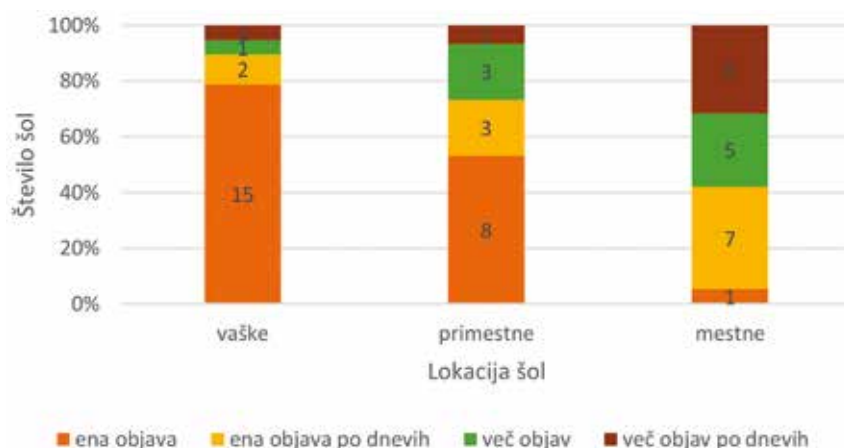
Kar 18 šol (34 %) ni objavilo podatka o bivanju, 14 šol (26 %) je organiziralo bivanje v domovih ČŠOD, ki je cenovno najugodnejše, sledijo pa šole, ki so izbrale hotele ($N = 12$; 23 %), planinske domove ($N = 6$; 11 %) in apartmaje ($N = 3$; 6 %).

Spletne objave ZŠvN in njihova kakovost

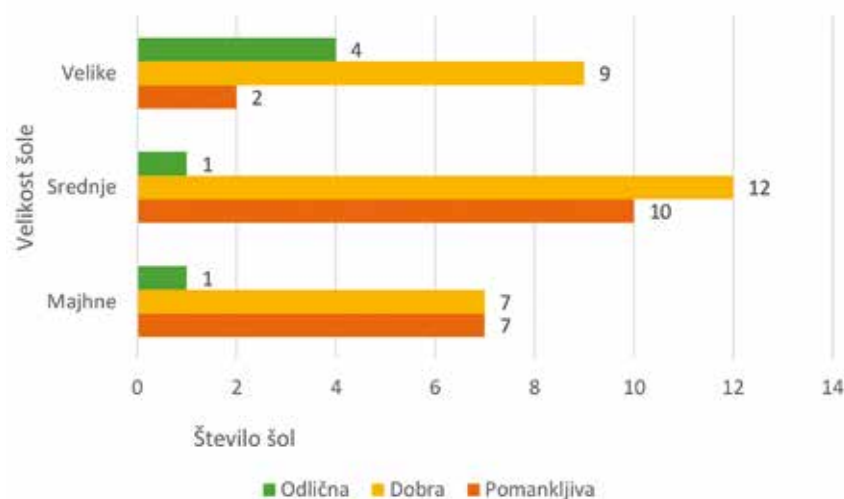
Po pregledu spletnih predstavitev smo ugotovili, da obstajajo štiri možnosti objav. Največ šol ($N = 24$; 45,3 %) je imelo le eno objavo. Sledili so ena objava za vsak dan

Slika 1. Način objave na spletu glede na velikost šol.

Slika 2. Način objave na spletu glede na lokacijo šol.

Slika 3. Kakovost predstavitev glede na velikost šole.

ŠvN (N = 12; 22,6 %), nato pa tesno skupaj še več objav ne glede na posamezen dan (N = 9; 17 %) in več objav v posameznih dnevih (N = 8; 15,1 %).

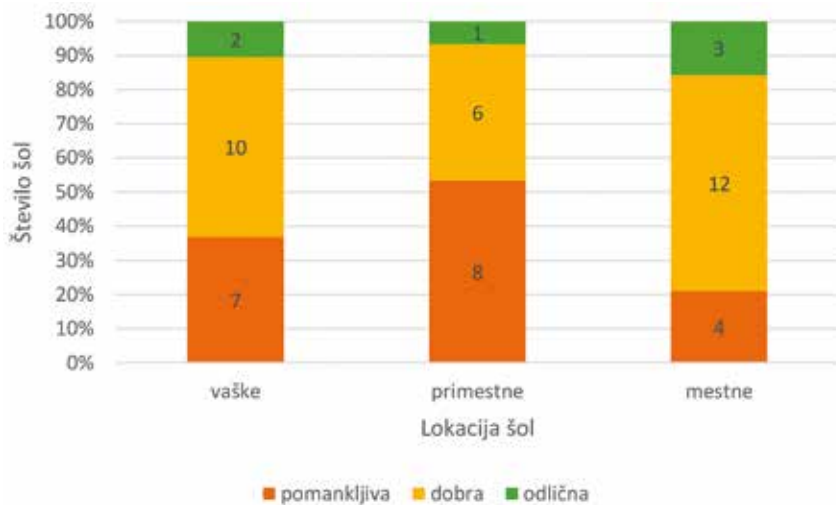
Način spletne objave se razlikuje glede na velikost in lokacijo šole (Sliki 1 in 2). Majhne šole v veliki večini (N = 12; 80 %) predstavijo ZŠvN le z eno objavo. Več kot polovica srednje velikih šol ima več kot eno objavo ali jo predstavijo v obliki ene objave po dnevih, pri velikih šolah pa 73,3 % (N = 11) šol naredi spletne predstavitve ZŠvN v obliki več objav.

Vaške šole so se večinoma (N = 15; 78,9 %) odločile za predstavitev ZŠvN z eno objavo na spletu. Med primestnimi šolami se je nekaj več kot polovica (N = 8; 53,3 %) odločila za eno objavo, več kot polovica mestnih šol (N = 11; 57,9 %) pa je ZŠvN predstavilo na spletu v več objavah. Le ena mestna šola se je odločila, da naredi predstavitev v obliki ene objave na spletu.

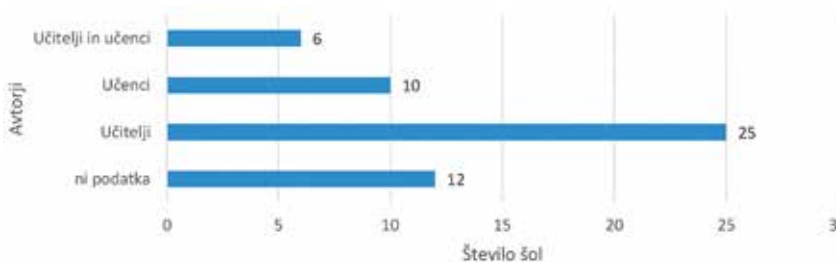
Predstavitve smo nato razdelili na tiste, ki vsebujejo koristne informacije za starše otrok, ki so oziroma še gredo v ZŠvN, in tiste, ki so le promocijsko sredstvo šole. Nekaj več kot polovica šol je objavila le promocijske predstavitve ZŠvN (N = 28; 52,8 %), za kar je lahko več razlogov. Najbolj verjeten se nam zdi, da šole komunicirajo s starši prek drugih medijev in tako ne objavljajo podrobnejših informacij za starše na spletu, saj so to že naredile s posebnimi pisnimi sporočili ali na roditeljskem sestanku. Zato se odločajo za objavo kratkih sestavkov, iz katerih je lahko razbrati, kaj so učenci delali in kako so se ob tem počutili. Vse skupaj pa popestrijo z objavo slik.

Kar 45 (84,9 %) šol, vključenih v analizo, je v spletne predstavitve vključilo slikovno gradivo. Slike so prikazovale dogajanje tako na snegu kot ob spremljevalnih dejavnostih. Na vseh slikah je bilo videti, da otroci uživajo, verjetno zaradi izbora gradiva za objavo, saj želijo učitelji prikazati predvsem dobro počutje učencev.

Kakovost spletnih predstavitev smo nato ocenili po vnaprej opredeljenih merilih. Pri tem je morala odlična predstavitev vključevati bogato predstavitev dejavnosti, koristne informacije za starše in veliko slikovnega gradiva; takšnih predstavitev je bilo le 6 (11,3 %). Največ predstavitev je bilo ocenjenih z oceno dobro (N = 28; 52,8 %), nekaj pa je bilo tudi predstavitev, ki smo jih ocenili kot pomanjkljive (N = 19; 35,8 %), saj so vsebovale le skromne informacije o dejavnostih v ZŠvN.

Slika 4. Kakovost predstavitve glede na lokacijo šol.

Slika 5. Avtorji spletnih objav.

Pri majhnih šolah je enako število pomanjkljivih in dobrih predstavitev ($N = 7$), le ena pa je bila ocenjena odlično (Slika 3). Pri srednje velikih šolah je sicer največ dobrih predstavitev ($N = 12$), a tudi veliko število pomanjkljivih ($N = 10$), medtem smo pri velikih šolah zabeležili največ odličnih ($N = 4$) in najmanj pomanjkljivih ($N = 2$). Sklepamo, da imajo velike šole več učiteljev, ki s svojim računalniškim znanjem uspejo oblikovati dobre oziroma odlične spletne predstavitve.

Najvišji delež dobrih in odličnih predstavitev so imele mestne šole ($N = 19$; 79 %). Presenetljivo so sledile vaške šole ($N = 19$;

63,2 %), največji delež pomanjkljivih predstavitev pa smo zaznali med primestnimi šolami ($N = 15$; 53,3 %) (Slika 4).

V največ primerih so avtorji spletnih predstavitev ZŠvN učitelji ($N = 25$; 47,2 %). Sledijo učenci ($N = 10$; 18,9 %), nekaj objav pa so skupaj pripravili učenci in učitelji ($N = 6$; 11,3 %). V 12 primerih (22,6 %) avtor spletne objave ni bil naveden (Slika 5).

Ugotavljamo, da so spletne predstavitve ZŠvN dovolj kakovostne, če so avtorji le učenci (Tabela 1). Med predstavitvami učiteljev jih je bilo 72 % ($N = 18$) ocenjeno kot dobrih in odličnih, medtem ko pri učencih

ni bilo predstavitev z odlično oceno. Kar sedem predstavitev učiteljev je bilo ocenjenih kot pomanjkljivih, kar kaže na premajhno skrb šol za kakovost in vsečnost obveščanja o njihovih dejavnostih.

Omejitve raziskave

Raziskava ima nekaj omejitev. Način pridobitve podatkov je lahko zaradi različnih predstavitev na spletu pomanjkljiv. Vse šole namreč niso imele vseh opazovanih podatkov, ker na državni ravni ni natančnih določil o tem, kaj morajo predstaviti na svojih spletnih straneh. Zato bi bilo priporočljivo zaradi večje verodostojnosti pridobljene podatke dopolniti s poročili o uresničitvi letnega delovnega načrta vsake šole.

Glede na to, da smo podatke zbirali samo v enem šolskem letu, se je lahko zgodilo, da nekatere manjše šole ZŠvN v tem letu niso izvedle, saj ŠvN ne izvajajo vsako leto. Prav tako se lahko zgodi, da šole v posameznem letu ne izvedejo ZŠvN, če so snežne razmere v njihovem izbranem terminu neugodne. Tako bi lahko bili rezultati tudi nekoliko drugačni, če bi v raziskavo vključili podatke za več šolskih let.

Opozoriti velja, da ocena spletne predstavitve ne pomeni tudi ocene izvedbe ZŠvN. Učitelji lahko izpeljejo odlično ZŠvN, a jim za predstavitev zmanjka časa ali pa temu ne namenijo posebne pozornosti, saj menijo, da sta osebno poročilo učitelja staršem in zadovoljstvo otrok ključna dejavnika dobre ocene ZŠvN.

Kakovost spletne predstavitve bi lahko ocenjevali tudi po drugačnih merilih, verjetno pa bi bili rezultati tudi nekoliko drugačni, če bi predstavitve ocenjevalo več ocenjevalcev.

Sklep

Ker je podatkov o izpeljavi ŠvN zelo malo, smo s pomočjo javno dostopnih šolskih

Tabela 1
Avtorji in kakovost predstavitve

		Avtor						Skupaj	
		Učenci		Učitelji		Učenci in učitelji			
		N	%	N	%	N	%	N	%
Kakovost	Pomanjkljiva	2	4,9 %	7	17 %	2	4,9 %	11	26,8 %
	Dobra	8	19,5 %	12	29,3 %	4	9,8 %	24	58,6 %
	Odlična	0	0 %	6	14,7 %	0	0 %	6	14,7 %
Skupaj		10	24,4 %	25	61 %	6	14,7 %	41	100 %

spletnih strani analizirali ZŠvN, osredotočili pa smo se na eno do statističnih regij z dobrimi možnostmi za izpeljavo te organizacijske oblike na bližnjih pohorskih smučiščih. Ugotavljamo, da le dobri dve tretjini osnovnih šol iz Podravske statistične regije izvede ZŠvN, izvedba pa je enakomerno porazdeljena med petošolce, šestšolce in sedmošolce, kar nekoliko odstopa od priporočil stroke, ki predvideva izvedbo v 5. ali 6. razredu. Večina ZŠvN traja pet dni in poteka na Pohorju. Kljub temu je za večino šol prevoz precejšen strošek, saj je mediana oddaljenosti lokacije ZŠvN od šole 60,6 km in aritmetična sredina 83,6 km.

Poleg ključnih podatkov o organizaciji ZŠvN smo analizirali tudi spletne predstavitve šol. Ugotavljamo, da obstajajo razlike v predstavitev glede na velikost in lokacijo šole. Najpogostejše in kakovostnejše objave imajo mestne in velike šole. Med predstavitev učencev ni takih, ki bi jih lahko ocenili z oceno odlično, pri objavah učiteljev pa smo zasledili tudi precejšen delež pomanjkljivih, a tudi odlične predstavitve. Recept za odlično predstavitev je, da učenci opišejo, kaj so počeli, učitelji pa to dopolnijo s koristnimi informacijami in slikovnim gradivom ter objavijo na spletni strani šole.

Ugotavljamo, da bi morale šole posvetiti več pozornosti spletnim predstavitev svojim dejavnosti. V predstavitev ne bi smeli manjkati podatki o razredu, športnih in drugih dejavnostih, informacije o trajanju, kraju izvedbe in bivanju, nepogrešljiv sestavni del je seveda slikovno gradivo. Odlična predstavitev bi morala vsebovati še ceno švN, datum in uro prihoda in odhoda, vodjo ter datum in avtorja objave, pri tem pa naj se izmenjujejo prispevki učiteljev in učencev. Pri objavah morajo šole spoštovati zakonodajo glede varovanja osebnih podatkov in nasvete s spletne strani SAFE.SI.

Zbrane podatke bi v prihodnosti veljalo dopolniti še z analizami drugih statističnih regij, saj bi tako dobili bolj celovito sliko o izpeljavi ZŠvN v Sloveniji. Ker šole na spletnih straneh ne objavljajo vseh podatkov, bi bilo zanimivo analizirati izpeljavo teh dejavnosti tudi s posebnim poročilnim sistemom, kjer bi šole vsakoletno posredovale podatke pristojnemu ministrstvu, to pa bi pripravilo letno poročilo in ga javno objavilo na svojih spletnih straneh. Model zajema podatkov, uporabljen v tej raziskavi, je lahko podlaga za izdelavo takega poročilnega sistema. Tako bi dobili kakovostnej-

ši pregled na izpeljavo posameznih oblik šolskega programa.

Literatura

1. *Analiza ŠVN za koledarsko leto* (2014). (14. 6. 2017). Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/pdf/Analiza_SVN_2014.pdf
2. *Analiza šole v naravi v letu 2005* (2006). (14. 6. 2017). Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_z_a_predsolsko_vzgojo_in_osnovno_solstvo/osnovno_solstvo/osnovna_sola/arhiv/
3. Drevenšek, M. (2018). *Analiza osnovnošolskih šol v naravi s plavalnimi vsebinami*. (Magistrska naloga, Fakulteta za šport). Pridobljeno iz <https://repozitorij.uni-lj.si/Dokument.php?id=110452&lang=slv>
4. *Kako oblikovati šolsko spletno stran*. (15. 6. 2017). SAFE.SI. Pridobljeno iz http://old.safe.si/db/32/1902/Nasveti/Kako_oblikovati_solsko_spletno_stran/
5. Kodrnja, E. (2017). *Mnenje študentov Fakultete za šport o šoli v naravi*. (Diplomsko delo, Fakulteta za šport). Pridobljeno iz <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?id=95018>
6. Kovač, M. in Jurak, G. (2012). *Izpeljava športne vzgoje. Didaktični pojavi, športni programi in učno okolje*. Ljubljana: Fakulteta za šport.
7. Kovač, M., Markun Puhar, N., Lorenci, B., Novak, L., Planinšec, J., Hrastar, I., ... Muha, V. (2011). *Učni načrt. Program osnovna šola*. Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_sportna_vzgoja.pdf
8. Kristan, S. (1998). *Šola v naravi*. Radovljica: Didakta.
9. Lešnik, B. in Žvan, M. (2007). *Naše smučine*. Ljubljana: SZS - ZUTS Slovenije.
10. Mencinger, U. (2017). *Zgodovina Naj Naj*. Pridobljeno iz http://www.zlatalisica.si/nc/organizacija/zgodovina/?tx_goldenhistorview_pi1%5Bshow_naj_naj%5D=1
11. *Podravska regija*. (20. 8. 2018). Statistični urad Republike Slovenije. Pridobljeno iz <https://www.stat.si/obcine/sl/2016/Region/AbsoluteDataAll/2>
12. *Seznam osnovnih šol*. (3. 4. 2017). Pridobljeno iz <https://krka1.mss.edus.si/registriweb/Seznam1.aspx?Seznam=2010>
13. *Šola v naravi za devetletno osnovno šolo. Koncept*. (2001). Pridobljeno iz http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/program_drugo/Sola_v_naravi.pdf
14. *Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja /ZOFVI/* (2007). Uradni list RS, št. 16 /07 (6. 6. 2017). Pridobljeno iz http://zakonodaja.gov.si/rpsi/r05/predpis_ZAKO445.html

15. *Zakon o osnovni šoli* (1996). Uradni list RS, št. 81/06 (21. 6. 2017). Pridobljeno iz <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO448>

16. *Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli* (2011). Uradni list RS št. 87/11 in 40/12 – ZUJF (15. 6. 2017). Pridobljeno iz <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO6129>

Tomaž Zobec, mag. prof. šp. vzg
OŠ Olge Meglič, Ptuj
tomaz.zobec@olgica.si